

Zeven tips voor duurzame gehandicaptenzorg

Laura van Elst

Duurzaamheid is geen kwestie van korte klappen, maar van een lange adem. Hoewel het thema volgens Susanne Bentvelsen niet altijd sexy is, hoort het voor elke zorgorganisatie een no-brainer te zijn. Daarom zette zij bij Aveleijn een breed verduurzamingsmenu op de kaart dat diverse positieve bijwerkingen heeft. In Zorgvisie deelt zij zeven tips.

Foto: Aveleijn

Het programma begon kleinschalig met het in kaart brengen van energieprestaties en het verduurzamen van het vastgoed. De gebouwen in eigen portefeuille (25 procent) ondergingen een grootschalig LED- en isolatieprogramma en er werden 4.000 zonnepanelen aangelegd. Voor de overige driekwart van het vastgoed is Aveleijn afhankelijk van verhuurders. Verduurzamingsgesprekken met elke partij volgden. 'Al snel realiseerden wij ons dat vastgoed alleen verduurzamen niet genoeg is om de 50 procent CO2-reductie te bereiken', aldus Susanne Bentvelsen, bestuurder bij de Twentse gehandicaptenorganisatie Aveleijn en ambassadeur van de Green Deal Duurzame Zorg.

Green Deal

Een breed programma met een 9-koppig Green Team volgde. Dat was volgens Bentvelsen tegelijkertijd de uitdaging. ‘Veel organisaties, waaronder Aveleijn toentertijd, worstelen met de start van een zinvol programma. Voor mij, als bestuurder, was een goede kapstok cruciaal.’ De aansluiting bij de Green Deal was voor Aveleijn dan ook een belangrijk aanknopingspunt om duurzaamheid verder uit te werken. Naast een groen vastgoedbeleid, ontstonden projecten rond gedrag en afval, mobiliteit, voeding en een groene leefomgeving. ‘Samen vijf taartpunten gebaseerd op de pijlers uit de Green Deal die we in een duurzaamheidskompas formuleerden.’

Workshops en coach

Parallel daaraan loopt het bewustwordingsprogramma Duurzaam Aveleijn; maak het verschil!, waarbij de focus ligt op kennis over duurzaamheid en gedragsverandering bij alle betrokkenen. ‘Naast de enthousiaste kopgroep zagen we mensen worstelen met het effect van hun bijdrage.’ Bij de workshop Verborgene Impact krijgen medewerkers daarom inzicht in de impact van hun gedrag en footprint op de aarde. Ook is er een duurzaamheidscoach beschikbaar.

Bij de workshops voor cliënten leren ze spelenderwijs wat duurzaamheid is en allerlei wetenswaardigheden over energie, afval en voeding. ‘Hiermee wordt een abstract onderwerp als duurzaamheid tastbaar en stellen we medewerkers en cliënten in staat dit bewust mee te nemen in dagelijkse keuzes.’ De ingevoerde vleesloze dagen leidden in het begin tot enige ophef. ‘Via vleesloze proeverijen leren we dat met vegetarische maaltijden veel meer mogelijk is dan men dacht en tonen we de milieubesparing.’ Om bewuster om te gaan met gft-afval, krijgt elke woongroep een compostbak en leren cliënten over het recycleproces.

2030

Met de huidige maatregelen vermindert Aveleijn haar CO₂-uitstoot in 2030 met zo’n 28 procent. ‘De rest moet nog uit andere maatregelen komen.’ Met de duurzame nieuwbouwlocaties, het afstoten van energie slurpende locaties en investeringen in groene mobiliteit gaat de organisatie de 50-procentdoelstelling net halen. ‘Maar daarna wordt het een hele creatieve tour om in 2050 CO₂-neutraal te worden.’

Zegen

Bentvelsen noemt de financiële positie van de organisatie een zegen voor het vergroeningsbeleid. ‘Daardoor konden we vanuit de behaalde financiële resultaten onze duurzaamheidsmaatregelen financieren.’ Ook kostte het geen moeite het management te overtuigen van nut en noodzaak van de maatregelen.

Campagne en onderzoek

De samenwerking met adviesbureau Onze Zorg is Opgewekt voor de voortdurende bewustwordingscampagne en het onderzoek vanuit Saxion Hogeschool zijn ook belangrijke succesfactoren volgens de bestuurder. Zo verzamelt een multidisciplinair studententeam voor het derde jaar data over een specifiek thema binnen de organisatie en draagt het verbetermaatregelen aan. Er is onderzoek verricht naar de thermische schil

van de Aveleijn-daken en een meetinstrument ontwikkeld om de bedrijfsvoering door te lichten. Dit jaar staat circulariteit op het programma. Bentvelsen: 'Als organisatie heb je anderen nodig ter versterking en versnelling van het programma.'

Tips

Regionaal en landelijk deelt Aveleijn ter inspiratie de opgedane kennis. Medio december was Bentvelsen dan ook spreker op het webinar Green Deal Duurzame Zorg van VWS. De bestuurder deelt zeven tips om met duurzaamheid van start te gaan.

1. *Sluit je aan bij de Green Deal voor handvatten.*
2. *Creëer een plek voor enthousiaste zorgprofessionals met duurzame ideeën binnen de organisatie waar zij die kunnen delen en uitvoeren.*
3. *Maak het niet te ingewikkeld. 'Het is een kwestie van een budget beschikbaar stellen om aan de slag te gaan. Het programma vormt zich vanzelf. Begin met het laaghangend fruit, de rest van de logische ideeën volgen vrijwel automatisch', aldus Bentvelsen. Als voorbeeld noemt ze een dagbestedingslocatie die openhaardblokken zaagde. Om deze activiteit te verduurzamen, lopen nu gesprekken met een bedrijf dat textiel recyclet tot isolatiewanden. 'Cliënten kunnen zelf textiel verzamelen en verwerken, zodat het bedrijf duurzame wanden kan maken. Een simpel voorbeeld dat binnen de organisatie tot stand kwam.'*
4. *Geef professionals de ruimte om ideeën in te brengen. 'Professionals op de locatie weten vaak aan welke knoppen zij kunnen draaien. Elke kleine stap per locatie leidt tot een grote verduurzamingsslag organisatiebreed.'*
5. *Werk samen met innovatieve startups.*
6. *Wakker het enthousiasme aan door duurzaamheid zichtbaar te maken in de communicatie. Zo ontwikkelde Aveleijn een boekje met facts en figures, geboekte resultaten en verhalen van collega's.*
7. *En tot slot: houd het leuk en kijk naar de bijeffecten. 'Verduurzamen levert veel meer op dan alleen CO₂-reductie. De creativiteit en innovatie verrassen mij. Een idee van A naar B brengen en eraan bijdragen geeft medewerkers en cliënten voldoening en creëert extra betrokkenheid binnen de organisatie.'*

Fossiele kilometers

Over 2020 verwerkte Aveleijn zo'n 301.551 kilo gescheiden afval van 51 locaties. 48 procent van het restafval werd duurzaam hergebruikt als grondstof, groene energie en voor opwekking van grijze energie. In 2021 wekten de zonnepanelen een kwart van alle elektriciteit op. Een doorn in het oog van Bentvelsen is de fossiele mobiliteit. In 2020 werd door medewerkers en cliënten zo'n 9,2 miljoen kilometer afgelegd, waarvan slechts 7 procent duurzaam (te voet, te fiets, met openbaar vervoer of met elektrisch vervoer). Het is dan ook haar persoonlijke ambitie het vervoer te vergroenen. Daarvoor wordt regionaal samengewerkt met vijf organisaties voor verstandelijk gehandicapten. De data zijn verzameld en het platform is ontwikkeld. 'In januari en februari kijken we naar inspirerende voorbeelden bij innovatieve bedrijven om tot een passend regionaal mobiliteitsplan te komen.'

Agenda voor 2022

Ook de circulaire inkoop staat dit jaar prominent op het duurzaamheidsprogramma. Naast de nieuwbouwprojecten die voor 2022 op stapel staan en het verder uitrollen van het lichtplan, zijn de lokale managers aan zet. 'Met hun inzet valt op de locaties nog een wereld te winnen. Alle druppels bij elkaar maken een oceaan.'

 [Reageer op dit artikel](#) [Deel dit artikel](#)

Laura van Elst

Redacteur Zorgvisie, Skipr en Qruux.
